

**CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE**

27 octobre 2021

PROPOSITION DE LOI

modifiant, à l'égard des boissons à teneur élevée en caféine, la loi du 24 janvier 1977 relative à la protection de la santé des consommateurs en ce qui concerne les denrées alimentaires et les autres produits

(déposée par Mme Nawal Farih)

**BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS**

27 oktober 2021

WETSVOORSTEL

tot wijziging van de wet van 24 januari 1977 betreffende de bescherming van de gezondheid van de gebruikers op het stuk van de voedingsmiddelen en andere producten wat dranken met een hoog cafeïnegehalte betreft

(ingediend door mevrouw Nawal Farih)

RÉSUMÉ

Les boissons énergisantes sont plus populaires que jamais. En effet, six jeunes sur dix en consomment dans notre pays et un jeune sur sept déclare en boire tous les jours. Ces chiffres sont alarmants. En effet, les boissons énergisantes ne sont pas sans danger, leur teneur en caféine pouvant nuire à l'organisme, en particulier chez les enfants et les jeunes. Cette proposition de loi préconise dès lors de fixer un âge minimum pour l'achat de boissons énergisantes, et de prévoir l'apposition d'un avertissement sur les emballages de ces boissons.

SAMENVATTING

Energiedranken zijn populairder dan ooit. Zes op de tien jongeren in ons landen gebruikt ze af en toe. Eén op de zeven jongeren drinkt ze dagelijks. Dat zijn alarmerende cijfers wanneer men weet dat energiedranken niet ongevaarlijk zijn. De hoeveelheid cafeïne kan schadelijke gevolgen hebben voor het lichaam, dit in het bijzonder voor kinderen en jongeren. Daarom pleit dit wetsvoorstel voor een minimumleeftijd voor energiedranken alsook voor een waarschuwingslabel op de verpakking.

N-VA	: Nieuw-Vlaamse Alliantie
Ecolo-Groen	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
PS	: Parti Socialiste
VB	: Vlaams Belang
MR	: Mouvement Réformateur
CD&V	: Christen-Democratisch en Vlaams
PVDA-PTB	: Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Open Vld	: Open Vlaamse liberalen en democraten
Vooruit	: Vooruit
cdH	: centre démocrate Humaniste
DéFI	: Démocrate Fédéraliste Indépendant
INDEP-ONAFH	: Indépendant – Onafhankelijk

Abréviations dans la numérotation des publications:		Afkorting bij de numering van de publicaties:	
DOC 55 0000/000	Document de la 55 ^e législature, suivi du numéro de base et numéro de suivi	DOC 55 0000/000	Parlementair document van de 55 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA	Questions et Réponses écrites	QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral	CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV	Compte Rendu Analytique	CRABV	Beknopt Verslag
CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)	CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN	Séance plénière	PLEN	Plenum
COM	Réunion de commission	COM	Commissievergadering
MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Une étude de la *Vrije Universiteit Brussel* réalisée en 2017 a mis en évidence la problématique de la consommation de boissons énergisantes chez les jeunes de moins de dix-neuf ans. Pas moins de six jeunes sur dix consomment occasionnellement ces boissons, et près d'un jeune sur sept déclare en boire quotidiennement¹. Ces chiffres sont alarmants. En effet, cette étude a été réalisée auprès de 1 200 élèves de 11 à 19 ans. Les adolescents qui boivent ces boissons étant aujourd'hui nombreux dans nos rues, il est très facile de s'en procurer dans tous les supermarchés².

Une autre étude réalisée en 2013 par l'Autorité européenne de sécurité des aliments (EFSA) indique, elle aussi, que la consommation de ces boissons est importante. En moyenne, au sein de l'Union européenne, 68 % des adolescents consomment des boissons énergisantes à raison de 2,1 litres par mois en moyenne, et 12 % des adolescents sont considérés comme de gros consommateurs de ces boissons, qu'ils absorbent à raison de 7 litres par mois en moyenne. Près de 18 % des enfants (de 6 à 10 ans) consomment ces boissons à teneur élevée en caféine à raison de 0,49 litre par semaine en moyenne et les 16 % de ces enfants considérés comme de gros consommateurs en consommaient 0,95 litre par semaine en moyenne³.

Risques

De nombreux jeunes ne connaissent pas les dangers des boissons énergisantes, le principal étant leur teneur élevée en caféine⁴. Le Conseil supérieur de la santé estime que ces boissons augmentent le risque de consommation excessive de caféine avec tout ce que cela implique. La consommation de caféine a de nombreux effets néfastes. Par exemple, les consommateurs de caféine sont sujets à l'insomnie, à l'anxiété et aux maux de tête et une consommation excessive de caféine augmente en outre le risque d'arythmie cardiaque ou de palpitations⁵. Une étude de l'Organisation mondiale de

¹ Devreker, T., *Consumption of energy drinks in Belgian secondary schools*, Journal of Pediatric Gastroenterology and Nutrition s1 ed., Vol. 64, 2017, 867-867.

² Het Belang van Limburg, *Geen energiedranken onder 16 jaar*, 19 mai 2017.

³ Zucconi S., Volpato C., Adinolfi F., Gandini E., Gentile E., Loi A., Fioriti L., *Gathering consumption data on specific consumer groups of energy drinks*, Supporting Publications 2013:EN-394.

⁴ Hoge Gezondheidsraad waarschuwt voor energiedranken, www.gezondheid.be/index.cfm?fuseaction=art&art_id=7120.

⁵ Hoge Gezondheidsraad waarschuwt voor energiedranken, www.gezondheid.be/index.cfm?fuseaction=art&art_id=7120.

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Een studie van de *Vrije Universiteit Brussel* uit 2017 toonde de problematiek van het gebruik van energiedranken bij jongeren onder 19 jaar aan. Maar liefst zes op de tien jongeren drinken ze af en toe. Bijna één op de zeven jongeren geeft aan dagelijks energiedranken te nuttigen¹. Dat zijn alarmerende cijfers. Het onderzoek werd uitgevoerd bij 1 200 leerlingen tussen 11 en 19 jaar. Tieners met een energiedrankje zijn ondertussen een gewoonte geworden in ons straatbeeld. Energiedranken zijn dan ook zeer makkelijk te verkrijgen in elke supermarkt².

Ook een studie van de *European Food Safety Authority* uit 2013 toont aan dat het gebruik van energiedranken hoog ligt. In de Europese Unie gebruikt gemiddeld 68 % van de adolescenten energiedranken, dit voor een gemiddelde van 2,1 liter per maand. 12 % van de adolescenten wordt gezien als grote gebruikers van energiedranken en drinkt gemiddeld 7 liter per maand. Ongeveer 18 % van de kinderen (6-10-jarigen) drinkt deze dranken met een hoog cafeïnegehalte. Gemiddeld drinken zij 0,49 liter per week. De 16 % van deze kinderen die gezien worden als grote gebruikers dronken gemiddeld 0,95 liter per week³.

Risico's

Veel jongeren kennen de gevaren van energiedranken niet. Het grootste probleem is de hoge dosis cafeïne die deze dranken bevatten⁴. De Hoge Gezondheidsraad is van oordeel dat energiedranken het risico op overmatig cafeïnegebruik verhogen met alle gevolgen van dien. Zo zijn er heel wat negatieve gevolgen die gekoppeld zijn aan het gebruik van cafeïne. Zo hebben cafeïnegebruikers kans op slapeloosheid, angst en hoofdpijn. Overmatig gebruik van cafeïne vergroot ook de kans op hartritme stoornissen of hartkloppingen⁵. Ook een studie van de Wereldgezondheidsorganisatie haalt de vele

¹ Devreker, T., *Consumption of energy drinks in Belgian secondary schools*, Journal of Pediatric Gastroenterology and Nutrition s1 ed., Vol. 64, 2017, 867-867.

² Het Belang van Limburg, *Geen energiedranken onder 16 jaar*, 19 mei 2017.

³ Zucconi S., Volpato C., Adinolfi F., Gandini E., Gentile E., Loi A., Fioriti L., *Gathering consumption data on specific consumer groups of energy drinks*, Supporting Publications 2013:EN-394.

⁴ Hoge Gezondheidsraad waarschuwt voor energiedranken, www.gezondheid.be/index.cfm?fuseaction=art&art_id=7120.

⁵ Hoge Gezondheidsraad waarschuwt voor energiedranken, www.gezondheid.be/index.cfm?fuseaction=art&art_id=7120.

la santé évoque, elle aussi, les nombreux dangers de l'excès de caféine: nausées, convulsions, voire décès⁶.

La consommation fréquente de caféine nuit à la santé des jeunes. Les pédiatres signalent en effet qu'elle peut avoir de graves conséquences cardiovasculaires chez les jeunes enfants. De faibles doses de caféine suffisent pour faire monter en flèche la tension artérielle des enfants. Les conséquences peuvent être dévastatrices. Elles vont d'une arythmie cardiaque potentiellement mortelle à des troubles neurologiques tels que des crises d'épilepsie⁷. Les experts mettent également en garde contre les troubles du développement du système nerveux chez les enfants qui consomment trop de caféine⁸. Par ailleurs, les experts évoquent une autre raison importante pour laquelle la caféine nuit à la santé des enfants: la caféine permet d'ignorer la fatigue, ce qui peut être source de problèmes de santé à terme. En cas de fatigue, le corps a besoin de repos. La fatigue est un signal envoyé par le corps. En consommant de la caféine, les jeunes prennent dès lors l'habitude de surmonter et d'ignorer leur fatigue.

Une étude néerlandaise réalisée en 2012 auprès de jeunes de onze à dix-huit ans indique que 58 % d'entre eux boivent des boissons énergisantes de temps à autre. Il est intéressant d'observer que 42 % des jeunes âgés de onze et douze ans consomment également des boissons énergisantes occasionnellement et que 66 % des enfants et des jeunes connaissent les répercussions négatives des boissons énergisantes tels que l'hyperactivité et les troubles du sommeil⁹. Cette étude indique aussi que les enfants boivent des boissons énergisantes pour la première fois à l'âge de douze ans et que ces boissons sont souvent achetées dans un supermarché ou un drugstore¹⁰.

La consommation de boissons énergisantes fait également débat aux États-Unis, où un garçon de seize ans est mort des suites de l'absorption d'une grande quantité de caféine en peu de temps en 2017. Par ailleurs, les statistiques indiquent que sur les 5 448 cas d'overdose de caféine dénombrés en 2007, 46 % concernaient des jeunes de moins de 19 ans¹¹.

gevaaren van een overdosis cafeïne aan. Dit zijn onder andere misselijkheid, stuip trekkingen en in sommige gevallen zelfs de dood⁶.

Voor jongeren is veelvuldig gebruik van cafeïne nadelig. Pediaters waarschuwen dat het zware cardiovasculaire gevolgen kan hebben voor jonge kinderen. Zelfs bij lage dosissen cafeïne schiet de bloeddruk van kinderen de hoogte in. De gevolgen daarvan kunnen enorm zwaar zijn en gaan van levensgevaarlijke hartritmestoornissen tot neurologische aandoeningen zoals epilepsieaanval⁷. Experts waarschuwen ook voor een aantasting van de ontwikkeling van het zenuwstelsel bij kinderen die overmatig cafeïne gebruiken⁸. Daarnaast halen experts nog een belangrijke reden aan waarom cafeïne niet goed is voor kinderen: cafeïne doet de vermoeidheid negeren wat op termijn gezondheidsproblemen kan opleveren. Bij vermoeidheid moet je lichaam rusten, het is een signaal dat je lichaam je geeft. Het gebruik van cafeïne creëert bij jongeren dan ook de gewoonte om deze vermoeidheid te overwinnen en te negeren.

Nederlands onderzoek uit 2012 bij jongeren tussen 11 en 18 jaar toonde aan dat 58 % wel eens een energiedrank drinkt. Opvallend is dat ook 42 % van de 11- en 12-jarigen af en toe energiedranken nuttigt. 66 % van de kinderen en jongeren hebben ervaring met negatieve gevolgen van energiedranken zoals hyperactiviteit en moeilijkheden om te slapen⁹. Het onderzoek toont eveneens aan dat kinderen een eerste keer energiedrank drinken op de leeftijd van 12 jaar en dat de dranken vaak worden gekocht bij een supermarkt of drogist¹⁰.

In de Verenigde Staten is het gebruik van energiedranken ook niet onbesproken. Zo overleed er in 2017 een 16-jarige jongen aan een grote hoeveelheid cafeïne die hij in korte tijd geconsumeerd had. Daarnaast tonen cijfers aan dat van de 5 448 gevallen van cafeïneoverdosis in 2007, 46 % zich voordeden bij jongeren onder de 19 jaar¹¹.

⁶ Breda et al., *Energy drink consumption in Europe: a review of the risks, adverse health effects, and policy options to respond*, 14 octobre 2014.

⁷ De Morgen, *Kinderen en cafeïne: een gevaarlijke combinatie*, 17 juin 2014.

⁸ Voedingscentrum, *Cafeïne*, www.voedingscentrum.nl/encyclopedie/caffeine.aspx#blok3.

⁹ Voedingscentrum, *Druk, springerig, blij: Kinderen en jongeren over energydrinks*, août 2012.

¹⁰ *Ibid.*, 7-8.

¹¹ Utilisation de la caféine dans les denrées alimentaires, Avis du Conseil supérieur de la santé n° 8689, 11 janvier 2012, 15.

⁶ Breda et al., *Energy drink consumption in Europe: a review of the risks, adverse health effects, and policy options to respond*, 14 oktober 2014.

⁷ De Morgen, *"Kinderen en cafeïne: een gevaarlijke combinatie"*, 17 juni 2014.

⁸ Voedingscentrum, *Cafeïne*, www.voedingscentrum.nl/encyclopedie/caffeine.aspx#blok3.

⁹ Voedingscentrum, *"Druk, springerig, blij": Kinderen en jongeren over energydrinks*, augustus 2012.

¹⁰ *Ibid.*, 7-8.

¹¹ Gebruik van cafeïne in voedingsmiddelen, Advies van de Hoge Gezondheidsraad nr. 8689, 11 januari 2012, 15.

La littérature a dès lors déjà maintes fois souligné les valeurs maximales préconisées en ce qui concerne l'exposition à la caféine. Pour les adultes, la limite a été fixée à 5,7 mg/kg/jour, soit 400 mg par jour pour un adulte de 70 kg. Cependant, plusieurs études indiquent que cette valeur peut être fixée à 3 mg/kg/jour pour les adultes (210 mg par jour). Au-delà de cette valeur, on observe en effet une augmentation de l'anxiété¹². Chez les enfants et les femmes en âge de procréer, ce plafond est beaucoup plus bas. Chez les femmes enceintes, un maximum de 300 mg par jour est recommandé. Chez les enfants, y compris les préadolescents, la limite a été fixée à 2,5 mg/kg/jour. Pour un enfant de 50 kg, cela équivaut à 125 mg par jour¹³.

Chaque canette de boisson énergisante contient 80 mg de caféine par dose de 250 ml et les fabricants recommandent de limiter la consommation de ces boissons à deux canettes par jour (soit deux doses de 250 ml) au maximum¹⁴. Or, au total, ces deux canettes contiennent 160 mg de caféine, cette dose dépassant la limite prévue pour les enfants.

En outre, le Conseil supérieur de la santé met en garde contre les dangers de la taurine. Il s'agit d'un autre ingrédient important des boissons énergisantes qui est particulièrement nocif lorsqu'il est consommé en excès. La consommation de plus de trois canettes par jour¹⁵ expose à un risque accru de nausées, de maux de tête et de troubles de la coordination¹⁶. En outre, la quantité de taurine par canette de boisson énergisante est dix fois supérieure aux besoins de l'être humain. Bien que l'on ne connaisse pas encore clairement les effets indésirables de doses élevées de taurine, de nombreux cardiologues pédiatriques constatent des modifications du muscle cardiaque chez les jeunes après une consommation élevée de taurine¹⁷.

Enfin, il convient de noter que 115 000 jeunes Belges souffrent actuellement d'obésité. Or, les boissons énergisantes contiennent en moyenne 115 kcal par canette

De literatuur heeft dan ook al enkele malen gewezen op de maximale waarden die vooropgesteld worden aan gaande de blootstelling aan cafeïne. Voor volwassenen gaat het om een grens van 5,7 mg/kg/dag. Dit komt voor een volwassene van 70 kg neer op 400 mg per dag. Toch geven enkele studies ook aan dat deze waarde kan worden vastgelegd op 3 mg/kg/dag voor volwassenen (210 mg per dag). Boven deze waarde wordt er immers een toename van angstgevoelens vastgesteld¹². Voor kinderen en vrouwen in de vruchtbare leeftijd ligt deze grens nog een heel stuk lager. Voor zwangere vrouwen raadt men een maximum van 300 mg per dag aan. Voor kinderen, waaronder ook preadolescenten, wordt 2,5 mg/kg/dag beschouwd als grenswaarde. Voor een kind van 50 kg komt dit dus neer op 125 mg per dag¹³.

Een blikje energiedrank bevat 80 mg cafeïne per dosis van 250 ml. De fabrikant beveelt aan om het gebruik van deze dranken te beperken tot maximaal twee blikjes per dag (dit zijn twee dosissen van 250 ml)¹⁴. Twee blikjes bevatten samen echter 160 mg waardoor de grenswaarde voor kinderen overschreden wordt.

Daarenboven waarschuwt de Hoge Gezondheidsraad ook voor de gevaren van taurine. Dit is het ander belangrijk ingrediënt van energiedranken en is vooral schadelijk bij overmatig gebruik. Wanneer men meer dan drie blikjes per dag verbruikt¹⁵, is er een verhoogd risico op misselijkheid, hoofdpijn en coördinatiestoornissen¹⁶. Bovendien is de hoeveelheid taurine per blikje energiedrank 10 keer hoger dan de mens nodig heeft. Hoewel het nog niet duidelijk is welke nadelige effecten een hoge dosis taurine hebben, zien veel kindercardiologen veranderingen aan de hartspier bij jongeren na een hoge inname van taurine¹⁷.

Ten slotte valt ook op te merken dat er op dit moment 115 000 Belgische jongeren lijden aan obesitas. Energiedranken bevatten gemiddeld 115 kcal per blik

¹² Utilisation de la caféine dans les denrées alimentaires, Avis du Conseil supérieur de la santé n° 8689, 11 janvier 2012.

¹³ Utilisation de la caféine dans les denrées alimentaires, Avis du Conseil supérieur de la santé n° 8689, 11 janvier 2012, 13.

¹⁴ Boissons énergisantes et caféine, centre antipoisons, www.centreantipoisons.be/alimentation/boissons-nergisantes-et-cafeine.

¹⁵ Hoge Gezondheidsraad waarschuwt voor energiedranken. Consulté sur www.gezondheid.be/index.cfm?fuseaction=art&art_id=7120.

¹⁶ Taurine, www.naturafoundation.nl/kenniscentrum/monografie/8/taurine#:~:text=In%20onderzoek%20bij%20pati%C3%ABnten%20waarbij,hoofdpijn%2C%20sufheid%20en%20co%C3%B6rdinatiestoornissen%20veroorzaken.

¹⁷ Nederlandse Vereniging voor Kindergeneeskunde, Standpunt Energiedranken, novembre 2017.

¹² Gebruik van cafeïne in voedingsmiddelen, Advies van de Hoge Gezondheidsraad nr. 8689, 11 januari 2012.

¹³ Gebruik van cafeïne in voedingsmiddelen, Advies van de Hoge Gezondheidsraad nr. 8689, 11 januari 2012, 13.

¹⁴ Energiedranken en cafeïne, antigifcentrum, www.antigifcentrum.be/voeding/energiedranken-en-cafe-ne.

¹⁵ Hoge Gezondheidsraad waarschuwt voor energiedranken. Geraagdpleegd via www.gezondheid.be/index.cfm?fuseaction=art&art_id=7120.

¹⁶ Taurine, www.naturafoundation.nl/kenniscentrum/monografie/8/taurine#:~:text=In%20onderzoek%20bij%20pati%C3%ABnten%20waarbij,hoofdpijn%2C%20sufheid%20en%20co%C3%B6rdinatiestoornissen%20veroorzaken.

¹⁷ Nederlandse Vereniging voor Kindergeneeskunde, Standpunt Energiedranken, november 2017.

(FDA), ces boissons sont impropres à la consommation et menacent même la santé publique²¹.

Afin de réduire la consommation combinée de boissons alcoolisées et énergisantes, la présente proposition de loi préconise dès lors que tous les emballages des boissons énergisantes soient pourvus d'un label nutritionnel assorti d'un pictogramme de mise en garde destiné à informer le consommateur et à le mettre en garde contre les effets nocifs de cette combinaison.

Dans son rapport sur les boissons énergisantes, le Conseil supérieur de la santé recommande dès lors de:

— ne pas les consommer de manière régulière ou excessive, tout en veillant à s'en tenir à un apport journalier total en caféine inférieur à 400 mg, voire à 300 mg (soit deux canettes au maximum);

— ne pas les consommer lors de la prise de boissons alcoolisées ou de la pratique d'une activité physique intense;

— déconseiller leur consommation aux femmes enceintes et allaitantes, aux enfants (jusqu'à seize ans) et aux sujets sensibles à la caféine.

Initiatives en cours et législation en vigueur

Dans son rapport du 11 janvier 2012, le Conseil supérieur de la santé évalue l'arrêté royal du 1er mars 1998 relatif aux additifs autorisés dans les denrées alimentaires à l'exception des colorants et des édulcorants, dont presque toutes les dispositions ont été abrogées à ce jour. Cet arrêté limitait déjà la quantité maximale de caféine autorisée dans les boissons aromatisées sans alcool à 320 mg/litre. Le Conseil supérieur de la santé indique que cette limite doit être modifiée car il la juge trop élevée²², et recommande dès lors de l'abaisser à 150 mg de caféine par litre. Cet objectif est conforme à la réglementation européenne sur l'étiquetage²³. Une réglementation européenne prévoit déjà que l'étiquetage des boissons contenant plus de 150 mg de caféine par

dranken niet geschikt voor consumptie en vormen zij zelfs een gevaar voor de volksgezondheid²¹.

Om het gebruik van alcohol samen met energiedranken te verminderen, pleit dit wetsvoorstel dan ook voor de invoering van een voedingslabel met waarschuwingspictogram op alle verpakkingen van energiedranken. Dit label moet de gebruiker informeren en waarschuwen voor de kwalijke gevolgen van de bovengenoemde combinatie.

De Hoge Gezondheidsraad raadt in haar rapport omtrent het gebruik van energiedranken dan ook aan:

— om energiedranken niet regelmatig of bovenmatig te gebruiken en er daarbij voor te zorgen dat men dagelijks zeker niet meer dan 400 mg of beter nog, niet meer dan 300 mg, cafeïne verbruikt (dus maximaal twee blikjes);

— om ze niet te verbruiken samen met alcoholhoudende dranken of bij een intense lichamelijke activiteit;

— dat zwangere en lacterende vrouwen, kinderen tot 16 jaar en cafeïnegevoelige mensen (o.m. mensen met hartritmestoornissen), ze niet gebruiken.

Bestaande initiatieven en wetgeving

De Hoge Gezondheidsraad evalueert in haar rapport van 11 januari 2012 het intussen nagenoeg volledig opgeheven koninklijk besluit van 1 maart 1998 betreffende in voedingsmiddelen toegelaten toevoegsels met uitzondering van kleurstoffen en zoetstoffen. Dit besluit voerde reeds een beperking in van 320 mg cafeïne per liter voor gearomatiseerde alcoholvrije dranken. De Raad stelt dat het noodzakelijk is om deze limiet te wijzigen gezien deze limiet te hoog ligt²². Daarom raden zij aan om de limiet te verlagen naar 150 mg per liter aan cafeïne. Dit ligt in lijn met de Europese reglementering betreffende de etikettering²³. Daar is reeds vastgelegd dat dranken die meer dan 150 mg cafeïne per liter bevatten, de vermelding "hoog cafeïnegehalte" moeten bevatten alsook de

²¹ Proposition de loi modifiant la loi du 24 janvier 1977 relative à la protection de la santé des consommateurs en ce qui concerne les denrées alimentaires et les autres produits et visant à apposer sur les boissons à haute dose en caféine un avertissement sur la nocivité et le danger de les mélanger à de l'alcool, en particulier pour les femmes enceintes et les jeunes (16 juin 2011), *Doc. parl.*, Sénat, 2010-2011, n° 5-1093/1.

²² Utilisation de la caféine dans les denrées alimentaires, Avis du Conseil supérieur de la santé n° 8689, 11 janvier 2012, 21.

²³ Annexe 3, point 4, du Règlement n° 1169/2011 du Parlement européen et du Conseil (25 octobre 2011).

²¹ Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 24 januari 1977 betreffende de bescherming van de gezondheid van de gebruikers op het stuk van de voedingsmiddelen en andere producten, teneinde op dranken met een hoog cafeïnegehalte de vermelding aan te brengen dat die schadelijk zijn voor de gezondheid, alsook dat het gevaarlijk is die dranken tegelijk met alcohol te nuttigen, inzonderheid voor zwangere vrouwen en jongeren (16 juni 2011), *Parl. St.*, Senaat, 2010-2011, nr. 5-1093/1.

²² Gebruik van cafeïne in voedingsmiddelen, Advies van de Hoge Gezondheidsraad nr. 8689, 11 januari 2012, 21.

²³ Bijlage 3, punt 4, Verordening nr. 1169/2011 van het Europees Parlement en de Raad (25 oktober 2011).

litre doit porter la mention “teneur élevée en caféine” et la mention de cette teneur (en mg/100 ml)²⁴. Le Conseil supérieur de la santé estime en outre que l’étiquetage de ces produits devrait porter une mention d’avertissement visant à limiter le nombre d’unités consommées par jour, par exemple la mention “ne pas consommer plus de X unités/jour”²⁵. Il conviendra toutefois d’étudier davantage les effets de ce type d’étiquetage²⁶.

Par ailleurs, un arrêté ministériel pris en février 2009 vise à limiter la teneur maximale en caféine des compléments alimentaires à 80 mg/jour²⁷ et prévoit que l’étiquetage doit être conforme à l’annexe 3, point 4.2, du Règlement de l’Union européenne n° 1169/2011 concernant l’information des consommateurs sur les denrées alimentaires, point qui prévoit que l’étiquetage des denrées alimentaires, autres que les boissons auxquelles de la caféine a été ajoutée à des fins physiologiques, doit contenir des informations supplémentaires, notamment une éventuelle mention sanitaire²⁸.

Plusieurs initiatives ont également été prises à l’étranger. Par exemple, aux Pays-Bas, deux chaînes de supermarchés ont décidé de ne plus vendre de boissons énergisantes aux enfants de moins de quatorze ans²⁹ et d’autres supermarchés ont décidé d’accroître la sensibilisation des jeunes. En outre, le *Nederlands voedingscentrum* a rendu un avis dans lequel il recommande aux jeunes de treize à dix-huit ans de ne pas boire plus d’une canette de 25 cl par jour. Cet avis déconseille aussi toute boisson énergisante aux enfants de moins de treize ans en raison des incertitudes à l’égard de leurs effets sur la santé³⁰.

En Grande-Bretagne, plusieurs grandes surfaces ont également décidé de limiter la vente de boissons énergisantes aux enfants. La limite d’âge y a été fixée à seize ans. Pour étayer cette décision, ces supermarchés ont invoqué les inquiétudes croissantes suscitées par

vermelding van de hoeveelheid cafeïne (in mg/100 ml)²⁴. De Hoge Gezondheidsraad raadt bovendien ook aan om op de etikettering een waarschuwing op te nemen die ertoe aanspoort om het aantal verbruikte eenheden per dag te beperken, zoals bijvoorbeeld “niet meer dan X eenheden/dag gebruiken”²⁵. Verder onderzoek naar het effect van dergelijke etikettering is echter aangewezen²⁶.

Daarnaast werd er in februari 2009 een ministerieel besluit genomen dat de maximale dosis cafeïne in voedingssupplementen beperkt tot 80 mg/dag²⁷. Bovendien stelt dit ministerieel besluit ook dat de etikettering moet voldoen aan bijlage 3, punt 4.2 van de Verordening nr. 1169/2011 van de Europese Unie betreffende de verstrekking van voedselinformatie aan consumenten. Deze Verordening bepaalt dat de etikettering van andere levensmiddelen dan dranken, waaraan cafeïne is toegevoegd met fysiologische doeleinden, aanvullende vermeldingen moet omvatten zoals een eventuele gezondheidswaarschuwing²⁸.

Ook in het buitenland zijn er reeds verschillende initiatieven genomen. Zo hebben twee supermarktketens in Nederland beslist om geen energiedranken meer te verkopen aan kinderen onder de 14 jaar²⁹. Andere supermarkten besloten dan weer om extra in te zetten op bewustwording bij jongeren. Daarnaast bracht het Nederlands voedingscentrum ook een advies uit. Dit advies beveelt aan dat jongeren tussen 13 en 18 jaar niet meer dan één blikje van 250 ml per dag drinken. Vanwege de onduidelijke effecten op de gezondheid, krijgen kinderen jonger dan 13 jaar het advies om helemaal geen energiedrank te drinken³⁰.

Ook in Groot-Brittannië hebben enkele supermarkten besloten om de verkoop van energiedranken aan kinderen te beperken. Hier hebben ze de leeftijdsgrens op 16 jaar gelegd. Als verklaring gebruiken de supermarkten te toenemende bezorgdheid over de consumptie van

²⁴ Article 2 de la Directive 2002/76/CE de la Commission du 18 juillet 2002 relative à l’étiquetage des denrées alimentaires contenant de la quinine, et des denrées alimentaires contenant de la caféine.

²⁵ Utilisation de la caféine dans les denrées alimentaires, Avis du Conseil supérieur de la santé n° 8689, 11 janvier 2012, 22.

²⁶ Neal et al., *Effects of Different Types of Front-of-Pack Labelling Information on the Healthiness of Food Purchases—A Randomised Controlled Trial*, 9 décembre 2017.

²⁷ Arrêté ministériel du 19 février 2009 relatif à la fabrication et au commerce de compléments alimentaires contenant d’autres substances que des nutriments et des plantes ou des préparations de plantes.

²⁸ Annexe 3, point 4, Règlement n° 1169/2011 du Parlement européen et du Conseil (25 octobre 2011).

²⁹ Het Nieuwsblad, *Aldi en Lidl stoppen in Nederland met verkoop energiedranken aan kinderen onder de 14 jaar. In België verandert er niets*, 3 juillet 2018.

³⁰ Voedingscentrum, *Energiedranken*, www.voedingscentrum.nl/encyclopedie/energiedranken.aspx#blok7.

²⁴ Artikel 2, richtlijn 2002/76/EG van de commissie van 18 juli 2002 betreffende de etikettering van levensmiddelen die kinine en levensmiddelen die cafeïne bevatten.

²⁵ Gebruik van cafeïne in voedingssupplementen, Advies van de Hoge Gezondheidsraad nr. 8689, 11 januari 2012, 22.

²⁶ Neal et al., *Effects of Different Types of Front-of-Pack Labelling Information on the Healthiness of Food Purchases—A Randomised Controlled Trial*, 9 december 2017.

²⁷ Ministerieel Besluit van 19 februari 2009 betreffende de fabricage van en de handel in voedingssupplementen die andere stoffen bevatten dan nutriënten en planten of plantenbereidingen.

²⁸ Bijlage 3, punt 4, Verordening nr. 1169/2011 van het Europees Parlement en de Raad (25 oktober 2011).

²⁹ Het Nieuwsblad, *“Aldi en Lidl stoppen in Nederland met verkoop energiedranken aan kinderen onder de 14 jaar. In België verandert er niets”*, 3 juli 2018.

³⁰ Voedingscentrum, *Energiedranken*, www.voedingscentrum.nl/encyclopedie/energiedranken.aspx#blok7.

la consommation de boissons énergisantes chez les enfants³¹. Comme aux Pays-Bas, il s'agit d'une initiative prise par des supermarchés.

Cependant, le gouvernement britannique œuvre également à l'interdiction de vendre des boissons énergisantes aux jeunes en dessous d'un certain âge. Cette initiative s'appuie sur une étude selon laquelle les adolescents qui consomment quotidiennement des boissons énergisantes souffrent davantage de maux de tête, jusqu'à quatre fois plus que la moyenne, et davantage de troubles du sommeil, jusqu'à 3,5 fois plus que la moyenne. Ils consomment en outre 50 % de boissons énergisantes en plus que la moyenne européenne de la même catégorie³².

Il s'agira d'abord d'interdire la vente de boissons énergisantes aux jeunes et aux enfants en dessous d'un certain âge. La principale question restant à trancher, à cet égard, est de savoir si cette interdiction s'appliquera aux moins de seize ans ou aux moins de dix-huit ans^{33/34}. Bien que la plupart des supermarchés interdisent déjà la vente aux moins de seize ans, il a été constaté que les jeunes de seize et de dix-sept ans étaient les plus gros consommateurs de boissons énergisantes. Le gouvernement britannique envisage dès lors d'interdire la vente de boissons énergisantes aux jeunes de moins de dix-huit ans. Ce débat sur la limite d'âge est par ailleurs souvent mené dans le cadre des discussions sur la vente de boissons alcoolisées aux jeunes.

De plus, le gouvernement britannique entend limiter la vente de boissons énergisantes au moyen de distributeurs automatiques. Trois pistes sont toujours à l'étude aujourd'hui: l'interdiction totale de la vente de boissons énergisantes au moyen de distributeurs automatiques, une interdiction fondée sur l'âge ou une interdiction de vente applicable aux distributeurs automatiques installés dans les lieux fréquentés par de nombreux jeunes (écoles, centres sportifs, centres de jeunes, etc.)³⁵.

Nécessité de la sensibilisation

Un label nutritionnel assorti d'un pictogramme d'avertissement et l'interdiction des boissons énergisantes ne suffiront pas à détourner subitement les jeunes de ces boissons. Au contraire, ces mesures risquent de les rendre encore plus populaires. Il est donc important que

energiedranken onder kinderen³¹. Het gaat hier net zoals in Nederland om een initiatief vanuit de supermarkten.

Maar ook de Britse regering werkt aan een verbod op de verkoop van energiedranken onder een bepaalde leeftijd. Dit initiatief is gebaseerd op onderzoek dat aantoonde dat adolescenten die dagelijks energiedranken drinken, tot 4 keer meer last hebben van hoofdpijn en tot 3,5 keer meer slaapproblemen hebben. Bovendien drinken zij 50 % meer energiedranken dan het Europese gemiddelde voor diezelfde groep³².

In eerste instantie gaat het over een verbod op de verkoop van energiedranken aan jongeren en kinderen onder een bepaalde leeftijd. De belangrijkste kwestie die hier nog moet worden uitgeklaard is of het verbod vanaf 16 of 18 jaar zal gelden^{33/34}. Hoewel de meeste supermarkten de verkoop onder de 16 jaar reeds verbieden, valt het op dat de 16- en 17-jarigen de grootste gebruikers van energiedranken zijn. Daarom overweegt de Britse regering om een verbod in te voeren voor jongeren onder de 18 jaar. Deze discussie over de leeftijdsbegrenzing wordt ook vaak gevoerd in het kader van de verkoop van alcoholische dranken aan jongeren.

Daarnaast wil de Britse regering ook werk maken van een beperking op de verkoop van energiedranken in automaten. Hiervoor liggen momenteel nog drie opties op tafel. Een volledig verbod op de verkoop van energiedranken in automaten, een verbod op basis van leeftijd of het verbod om energiedranken te verkopen in automaten op plaatsen waar veel jongeren komen (zoals scholen, sportcentra en jeugdcentra)³⁵.

Nood aan sensibilisering

Een voedingslabel met waarschuwpictogram en een verbod op energiedranken alleen zullen er echter niet voor zorgen dat energiedranken plots niet meer zullen gekozen worden door jongeren. Integendeel, het risico bestaat dat dit er juist toe zal leiden dat de

³¹ BBC, *Energy drinks: UK supermarkets ban sales to under-16s*, 5 mars 2018.

³² Department of Health & Social Care, *Consultation on proposal to end the sale of energy drinks to children*, août 2018.

³³ De Standaard, *Engeland gaat verkoop energiedranken aan kinderen verbieden*, 30 août 2018.

³⁴ Department of Health & Social Care, *Consultation on proposal to end the sale of energy drinks to children*, août 2018.

³⁵ *Ibid.*

³¹ BBC, *"Energy drinks: UK supermarkets ban sales to under-16s"*, 5 maart 2018.

³² Department of Health & Social Care, *Consultation on proposal to end the sale of energy drinks to children*, augustus 2018.

³³ De Standaard, *"Engeland gaat verkoop energiedranken aan kinderen verbieden"*, 30 augustus 2018.

³⁴ Department of Health & Social Care, *Consultation on proposal to end the sale of energy drinks to children*, August 2018.

³⁵ *Ibid.*

ces stratégies ne soient pas isolées, mais bien intégrées dans une politique sanitaire plus étendue qui inclura également d'autres mesures. Pour tout type de label, il convient par exemple d'informer le consommateur sur le fonctionnement et sur l'interprétation du label. De plus, selon certaines études expérimentales, il pourrait être efficace de combiner les labels nutritionnels à des interventions complémentaires sur l'environnement qui encourageraient des choix sains³⁶. Cet objectif pourrait par exemple être atteint grâce à des campagnes de sensibilisation ou à des séances d'information sur les boissons énergisantes. Il en va de même pour l'interdiction des boissons énergisantes. Pour prévenir les résistances et les comportements rebelles, il importera d'emporter suffisamment l'adhésion des jeunes au travers de campagnes de sensibilisation. C'est pourquoi il importera aussi de bien harmoniser la politique fédérale, dont relèvent les labels nutritionnels, et la politique des communautés, dont relève la prévention³⁷.

Stratégies de marketing

Ces dernières années, plusieurs études ont démontré le rôle crucial (négatif) de la publicité pour les aliments ou les boissons qui nuisent à la santé dans le développement de l'obésité infantile³⁸. Une étude de 2016 indique en outre qu'il existe suffisamment de preuves attestant même de l'effet immédiat d'une seule annonce alimentaire sur la consommation alimentaire des enfants³⁹. Dans le cas des boissons énergisantes, les jeunes sont aussi souvent les premiers visés. Or, la Belgique ne possède pas de législation réglementant les publicités alimentaires destinées aux jeunes. Notre industrie alimentaire s'autorégule par contre au travers du *Belgian Pledge*, qui un engagement volontaire pris par seulement quelques entreprises et dont le suivi des engagements est assuré par l'Agence médiatique *Mindshare*, l'Université de Gand et le Jury d'Éthique publicitaire à la demande des entreprises alimentaires signataires du *Belgian Pledge*. Les entreprises adhérentes ont élaboré des critères

dranken nog populairder bevonden worden. Het is dus belangrijk dat deze strategieën niet op zich staan en worden ingebed in een breder gezondheidsbeleid, waarin ook andere maatregelen worden genomen. Zo is het bij elk soort label nodig dat de consument geïnformeerd wordt over hoe het label werkt en hoe je het kan interpreteren. Volgens enkele experimentele studies zou het effectief kunnen zijn om voedingslabels te combineren met bijkomende omgevingsinterventies die het maken van gezonde keuzes stimuleren³⁶. Dat kan bijvoorbeeld via sensibilisatiecampagnes of infosessies over energiedranken. Hetzelfde geldt voor het invoeren van een verbod op energiedranken. Om weerstand en rebellerend gedrag te voorkomen is het belangrijk om hier rond, a.d.h.v. sensibiliseringscampagnes, voldoende draagvlak bij jongeren te creëren. Het is daarom ook belangrijk dat het federaal beleid, verantwoordelijk voor voedingslabels, en het beleid van de gemeenschappen, verantwoordelijk voor preventie, goed op elkaar worden afgestemd³⁷.

Marketingstrategieën

De afgelopen jaren hebben verschillende review-studies aangetoond dat reclame voor ongezonde voeding en dranken een cruciale (en negatieve) rol speelt in de ontwikkeling van obesitas bij kinderen³⁸. Een systematische review-studie uit 2016 toont ook aan dat er voldoende bewijs bestaat voor het onmiddellijke effect van zelfs éénmalige voedingsreclame op de voedselconsumptie bij kinderen³⁹. Ook bij energiedranken zijn de pijlen vaak op jongeren gericht. Er bestaat in België geen wetgeving die voedingsreclame naar jongeren reguleert. De voedingsindustrie reguleert zichzelf via de *Belgian Pledge*. Slechts een beperkt aantal bedrijven onderschrijven deze vrijwillige *Pledge* en monitoring ervan gebeurt door mediabureau *Mindshare*, door de Universiteit Gent en door de Jury voor Ethische Praktijken inzake reclame in opdracht van de voedingsbedrijven die de *Belgian Pledge* ondertekenden. Deelnemers aan de *Pledge* ontwikkelden nutritionele criteria. Voedingsmiddelen die

³⁶ Capacci, S., Mazzocchi, M., Shankar, B., Macias, J.B. Verbeke, W., Perez-Cueto, F.J.A. Koziol-Kozakowska, A., Piorecka, B., Niedzwiedzka, B., D'Addesa, D., Saba, A., Turrini, A., Aschemann-Witzel, J., Bech-Larsen, T., Strand, M., Smillie, L., Wills, J., & Traill, W.B. (2012), *Policies to promote healthy eating in Europe: A structured review of instruments and their effectiveness*, Nutrition reviews, 70 (3): 188-200.

³⁷ Voedingslabel als onderdeel van een breder beleid, Gezond Leven, 2021.

³⁸ Organisation mondiale de la santé (OMS 2013), *Le marketing des aliments à haute teneur en matières grasses, en sel et en sucre ciblant les enfants: bilan pour 2012-2013*; Copenhagen: OMS Bureau régional de l'Europe (en anglais).

³⁹ Boyland EJ, Nolan S, Kelly B, Tudur-Smith C, Jones A, Halford JCG et Robinson E; 2016; AM J Clin Nutr 103, *Advertising as a cue to consume: a systematic review and meta-analysis of the effects of acute exposure to unhealthy food and nonalcoholic beverage advertising on intake in children and adults*, 519-533.

³⁶ Capacci, S., Mazzocchi, M., Shankar, B., Macias, J.B. Verbeke, W., Perez-Cueto, F.J.A. Koziol-Kozakowska, A., Piorecka, B., Niedzwiedzka, B., D'Addesa, D., Saba, A., Turrini, A., Aschemann-Witzel, J., Bech-Larsen, T., Strand, M., Smillie, L., Wills, J., & Traill, W.B. (2012). *Policies to promote healthy eating in Europe: A structured review of instruments and their effectiveness*. Nutrition reviews, 70 (3): 188-200.

³⁷ Voedingslabel als onderdeel van een breder beleid. Gezond Leven, 2021.

³⁸ Wereldgezondheidsorganisatie (WHO 2013), *Marketing of Foods High in Fat, Salt and Sugar to Children: Update 2012 – 2013*; Copenhagen: WHO Regional Office for Europe.

³⁹ Boyland EJ, Nolan S, Kelly B, Tudur-Smith C, Jones A, Halford JCG and Robinson E; 2016; AM J Clin Nutr 103, *Advertising as a cue to consume: a systematic review and meta-analysis of the effects of acute exposure to unhealthy food and nonalcoholic beverage advertising on intake in children and adults*, 519-533.

nutritionnels et s'interdisent de faire de la publicité pour les produits alimentaires qui ne répondent pas à ces critères visant les enfants de moins de douze ans. Dès lors que la publicité destinée aux enfants/jeunes de plus de douze ans n'est pas réglementée, la publicité pour les boissons énergisantes visant ce groupe cible est autorisée en Belgique. Toutefois, on constate qu'en réglementant strictement les publicités alimentaires visant les enfants, on fait baisser les ventes⁴⁰.

Selon une étude citée par l'Organisation mondiale de la santé, il est faux de penser que les jeunes sont protégés contre les effets émotionnels, implicites (inconscients) et sociaux de la publicité parce qu'ils possèdent une résilience cognitive plus élevée que les enfants de moins de douze ans. Pour résister à l'influence de la publicité, il faut non seulement que les jeunes comprennent l'intention persuasive du marketing, mais aussi qu'ils développent une attention consciente, ainsi que la capacité et la motivation nécessaires pour y résister.⁴¹ On comprend dès lors pourquoi il est important d'examiner dans quelle mesure le marketing relatif aux boissons énergisantes qui vise les enfants et les jeunes de moins de seize ans peut être limité ou interdit. Il convient également d'identifier les canaux et les techniques médiatiques qui devraient faire l'objet d'une limitation ou d'une interdiction éventuelle.

COMMENTAIRE DES ARTICLES

Art. 2

Cet article insère un paragraphe 8 dans l'article 6 de la loi du 24 janvier 1977 relative à la protection de la santé des consommateurs en ce qui concerne les denrées alimentaires et les autres produits.

Pour l'application de ce paragraphe, on entendra, par "boisson à teneur élevée en caféine", toute boisson destinée à être consommée, en l'état ou après reconstitution du produit concentré ou déshydraté, qui contient de la caféine dans une proportion supérieure à 150 milligrammes par litre, quelle que soit son origine.

Cette disposition vise à interdire la vente de ces boissons à teneur élevée en caféine aux jeunes de moins de seize ans.

Le paragraphe 8 vise également l'application concrète de la présente proposition de loi. Il prévoit qu'il pourra être exigé de toute personne qui entend acheter ou

⁴⁰ *Kinderen en jongeren en voedingsreclame*, document de référence kids marketing du Vlaams Instituut Gezond Leven (2018).

⁴¹ *Ibid.*, 12.

niet aan die criteria voldoen, mogen niet geadverteerd worden naar kinderen jonger dan 12 jaar. Er is dus geen regulering naar kinderen/jongeren ouder dan 12 jaar, waardoor marketing voor energiedranken gericht naar deze doelgroep in België is toegestaan. Omgekeerd blijkt echter dat een sterk overheidsbeleid rond voedingsreclame voor kinderen de verkoop doet afnemen⁴⁰.

Een studie, waarnaar verwezen werd door de Wereldgezondheidsorganisatie, toont aan dat er van jongeren niet verwacht kan worden dat, in vergelijking met kinderen onder de 12 jaar, hun hogere cognitieve weerbaarheid hen beschermt tegen de emotionele, impliciete (onbewuste) en sociale effecten van reclame. Om weerbaar te zijn tegenover de invloed van reclame moeten jongeren niet enkel de overredende (persuasieve) bedoeling van marketing begrijpen, maar ook een bewuste aandacht ontwikkelen, evenals de mogelijkheid én de motivatie om eraan te weerstaan⁴¹. Dit toont aan waarom het belangrijk is om te onderzoeken in hoeverre de marketing van energiedranken die gericht is op kinderen en jongeren onder de 16 jaar, beperkt of verboden kan worden. Ook moet onderzocht worden welke mediakanalen en -technieken gevat moeten worden door een mogelijke beperking of een eventueel verbod.

TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Art. 2

Dit artikel voegt een paragraaf 8 toe in artikel 6 van de wet van 24 januari 1977 betreffende de bescherming van de gezondheid van de verbruikers op het stuk van de voedingsmiddelen en andere producten.

Voor de toepassing van deze paragraaf wordt verstaan onder "drank met een hoog cafeïnegehalte": een drank die bestemd is om als dusdanig of na reconstitutie uit het geconcentreerde of gedehydrateerde product te worden verbruikt, cafeïne bevat in een verhouding van meer dan 150 milligram per liter, ongeacht de oorsprong ervan.

Deze bepaling is erop gericht de verkoop van deze dranken met een hoog cafeïnegehalte te verbieden aan jongeren onder de zestien jaar.

De beoogde paragraaf 8 beoogt eveneens de concrete toepassing van het wetsvoorstel. Aan elke persoon die dranken met een hoog cafeïnegehalte wil kopen, kan

⁴⁰ *Kinderen en jongeren en voedingsreclame*, achtergronddocument kindermarketing, Vlaams Instituut Gezond Leven (2018).

⁴¹ *Ibid.*, 12.

consommer une boisson à teneur élevée en caféine de prouver qu'elle a atteint l'âge de seize ans.

Il incombera au Roi de prendre les mesures nécessaires pour éviter que les jeunes de moins de seize ans puissent se procurer des boissons à teneur élevée en caféine au moyen d'appareils automatiques de distribution tels que les distributeurs de boissons.

Enfin, cet article insère dans ledit article 6 de la loi précitée du 24 janvier 1977 un paragraphe 9 visant à réglementer l'étiquetage et l'emballage des boissons énergisantes. D'une part, il vise l'apposition obligatoire d'un pictogramme de mise en garde sur les emballages primaires des boissons à teneur élevée en caféine importées, commercialisées ou distribuées à titre gratuit. Ce pictogramme devra mettre en garde contre la nocivité de ces boissons et satisfaire aux conditions de visibilité et de lisibilité.

D'autre part, conformément au point 4.1. de l'annexe III du Règlement n° 1169/2011 du Parlement européen et du Conseil du 25 octobre 2011 concernant l'information des consommateurs sur les denrées alimentaires, la mention "Teneur élevée en caféine, déconseillé aux enfants et aux femmes enceintes ou allaitantes" devra figurer sur l'emballage et être suivie d'une référence à la teneur en caféine du produit exprimée en mg pour 100 ml.

Il appartiendra au Roi de fixer les modalités de cet étiquetage.

Art. 3

Dans l'intérêt de la santé publique, le Roi pourra prendre des mesures afin de limiter et/ou d'interdire la publicité pour les boissons énergisantes.

Il conviendra toutefois d'abord d'identifier les critères d'âge, les médias ainsi que les méthodes et les techniques de marketing auxquels cette limitation ou cette interdiction devra s'appliquer.

Art. 4

Cet article vise à condamner toute personne qui vendra des boissons énergisantes à des jeunes de moins de seize ans aux peines prévues à l'article 14 de la loi précitée du 24 janvier 1977.

gevraagd worden om aan te tonen dat hij/zij de leeftijd van zestien jaar heeft bereikt.

Het is aan de Koning om de nodige maatregelen te treffen om te voorkomen dat jongeren onder de zestien jaar dergelijke dranken kunnen aanschaffen via automatische verdeelapparaten, zoals drankautomaten, benoemd in het artikel als "distributieapparaten".

Tot slot voegt dit artikel een paragraaf 9 toe in hetzelfde artikel 6 van voornoemde wet van 24 januari 1977. Deze paragraaf beoogt de etikettering en verpakking van energiedranken te regelen en heeft enerzijds betrekking op een waarschuwpictogram die aangebracht dient te worden op de primaire verpakkingen van de ingevoerde, in de handel gebrachte of gratis verdeelde dranken met een hoog caféïnegehalte. Deze pictogram is bedoeld om te waarschuwen voor de schadelijkheid van deze dranken en moet voldoen aan de voorwaarden van zichtbaarheid en moet voldoende leesbaar zijn.

Anderzijds moet overeenkomstig punt 4.1. van bijlage III bij Verordening nr. 1169/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2011 betreffende de verstrekking van voedselinformatie aan consumenten volgende vermelding aangebracht worden: "Hoog caféïnegehalte. Niet aanbevolen voor kinderen en vrouwen die zwanger zijn of borstvoeding geven" gevolgd door een vermelding van het caféïnegehalte uitgedrukt in mg/100 ml.

Het is aan de Koning om de modaliteiten van deze etikettering te bepalen.

Art. 3

De Koning kan in het belang van de volksgezondheid maatregelen nemen om de reclame voor energiedranken te beperken en/of te verbieden.

Er moet echter eerst onderzocht worden welke leeftijdscriteria, media en marketingmethoden- en technieken gevat moeten worden door een dergelijke beperking of door een dergelijk verbod.

Art. 4

Dit artikel wil degene die energiedranken aan jongeren onder de zestien verkoopt, veroordelen tot de straffen bepaald in artikel 14 van voornoemde wet van 24 januari 1977.

Art. 5

La loi proposée entrera en vigueur après un délai de six mois qui devra permettre aux entreprises d'actualiser leurs emballages et aux services administratifs de prendre les mesures nécessaires pour garantir un contrôle efficace de l'application de ces dispositions.

Art. 5

De wet treedt in werking na een termijn van zes maanden zodat de ondernemingen hun verpakkingen in die zin kunnen aanpassen en de administratieve diensten de nodige maatregelen kunnen nemen met het oog op een doeltreffende controle op de toepassing van deze wetgeving.

Nawal FARIH (CD&V)

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

Art. 2

L'article 6 de la loi du 24 janvier 1977 relative à la protection de la santé des consommateurs en ce qui concerne les denrées alimentaires et les autres produits, modifié en dernier lieu par la loi du 11 février 2021, est complété par les paragraphes 8 et 9 rédigés comme suit:

“§ 8. Pour l'application du présent paragraphe, on entend, par “boisson à teneur élevée en caféine”, toute boisson destinée à être consommée, en l'état ou après reconstitution du produit concentré ou déshydraté, qui contient de la caféine dans une proportion supérieure à 150 milligrammes par litre, quelle que soit son origine.

Il est interdit de vendre, de servir ou d'offrir toute boisson à teneur élevée en caféine aux jeunes de moins de seize ans.

Il peut être exigé de toute personne qui entend acheter ou consommer une boisson à teneur élevée en caféine de prouver qu'elle a atteint l'âge de seize ans.

Dans l'intérêt de la santé publique, le Roi peut prendre toute mesure empêchant les jeunes de moins de seize ans de se procurer des boissons à teneur élevée en caféine au moyen d'appareils automatiques de distribution.

§ 9. Le Roi fixe les obligations relatives à l'emballage et à l'étiquetage des boissons visées au paragraphe précédent.”

Art. 3

L'article 7 de la même loi, modifié en dernier lieu par la loi du 15 mars 2020, est complété par un § 2ter rédigé comme suit:

“§ 2ter. Dans l'intérêt de la santé publique, le Roi peut réglementer et interdire la publicité pour les boissons visées à l'article 6, § 8.”

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 6 van de wet van 24 januari 1977 betreffende de bescherming van de gezondheid van de gebruikers op het stuk van de voedingsmiddelen en andere producten, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 11 februari 2021, wordt aangevuld met de paragrafen 8 en 9, luidende:

“§ 8. Voor de toepassing van deze paragraaf wordt verstaan onder “drank met een hoog cafeïnegehalte”: een drank die bestemd is om als dusdanig of na reconstitutie uit het geconcentreerde of gedehydrateerde product te worden verbruikt, cafeïne bevat in een verhouding van meer dan 150 milligram per liter, ongeacht de oorsprong ervan.

Het is verboden om elke drank met een hoog cafeïnegehalte te verkopen, te schenken of aan te bieden aan de jongeren onder zestien jaar.

Van elke persoon, die een drank met hoog cafeïnegehalte wil kopen of nuttigen, mag worden gevraagd aan te tonen dat hij of zij ouder is dan zestien.

In het belang van de volksgezondheid kan de Koning alle maatregelen nemen die jongeren onder de zestien jaar beletten zich dranken met een hoog cafeïnegehalte, aan te schaffen door middel van automatische distributieapparaten.

§ 9. De Koning bepaalt de verplichtingen inzake de verpakking en etikettering van de dranken als bedoeld in de vorige paragraaf.”

Art. 3

Artikel 7 van dezelfde wet, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 15 maart 2020, wordt aangevuld met een paragraaf 2ter, luidende:

“§ 2ter. In het belang van de volksgezondheid kan de Koning regels stellen en verbodsmaatregelen voorschrijven in verband met de reclame voor dranken als bedoeld in artikel 6, § 8.”

Art. 4

Dans l'article 14 de la même loi, modifié en dernier lieu par la loi du 11 février 2021, les mots "l'article 6, §§ 4, 6 et 7" sont remplacés par les mots "l'article 6, §§ 4, 6, 7 et 8".

Art. 5

La présente loi entre en vigueur le premier jour du sixième mois qui suit celui de sa publication au *Moniteur belge*.

2 juillet 2021

Art. 4

In artikel 14 van dezelfde wet, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 11 februari 2021, worden de woorden "artikel 6, §§ 4, 6 en 7" vervangen door de woorden "artikel 6, §§ 4, 6, 7 en 8".

Art. 5

Deze wet treedt in werking op de eerste dag van de zesde maand na die waarin ze is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad*.

2 juli 2021

Nawal FARIH (CD&V)